

Komárňanské dni 2016

Koncert skupiny Klezmeresz

Spomienková slávnosť vo Veľkom Mederi

Miestna organizácia CSEMADOK-u vo Veľkom Mederi aj v tomto roku organizuje spomienku na obeť holokaustu, a to v nedeľu, 5. júna 2016 o 17. hodine pri pamätnej tabuli umiestnenej na stene Mestského kultúrneho strediska. Slávnostný príhovor prednesie rabín Zoltán Radnóti, predseda združenia rabínov Zväzu židovských náboženských obcí v Maďarsku, riaditeľ Budapeštianskeho rabinátu. ■

Pozvánka

Židovská náboženská obec v Komárne týmto pozýva všetkých ľudí dobrej vôle na spomienku pri príležitosti 72. výročia deportácie Židov z Komárna a okolia, ktorá sa uskutoční **v nedeľu 5. júna 2016 o 10.30 hod.** v židovskom cintoríne (Ulica Zlatého muža 1.). Slávnostný prejav prednesie rabín István Darvas. Modlitbu prednesie kantor Immanuel Zucker. O 12:00 h spoločne zapálime sviečky na pamiatku obetí v synagóge. Spomínajme spoločne! ■

Sviatok Šavuot

Sviatok týždňov, pripomienka odošvzdania Tóry, Šavuot, začína v sobotu večer 11. júna po skončení šabat. Nedeľa 12. júna a pondelok 13. júna sú hlavné sviatočné dni.

Židovský cintorín v Komárne bude od piatka (10. júna 12:00) do pondelňajšieho večera (13. júna) zatvorený. V pondelok 13. júna bude sekretariát zatvorený. ■

Úspešné projekty

Dotáciu na ďalšiu rekonštrukciu budovy Útulku sme získali od Ministerstva ľudských zdrojov Maďarska a vďaka finančnej pomoci Nitrianskeho samosprávneho kraja môžeme rozbehnúť turistický projekt. Úspešní sme boli aj v prvej výzve Dunajského fondu (Duna Alap). Fond Gábora Bethlena finančne podporuje vydávanie Spravodajcu a kultúrny program 120 rokov Útulku. Ďakujeme! ■

UŽŽNO na mobile

Radi by sme vám predstavili novú formu komunikácie – našu aplikáciu JUNION. V aplikácii vám prinášame aktuálne krátke informácie a oznamy o všetkých aktivitách ÚŽŽNO, Klubu Atid, Maccabi, Moadonoch a jednotlivých ŽNO.

Aplikácia zároveň našim členom slúži na komunikáciu s nami prostredníctvom komentárov (podobne ako to funguje na facebooku).

Aplikáciu si môžete stiahnuť na iPhone. V appstore hľadajte Junion alebo Junion altamira. Po stiahnutí aplikácie do vášho telefónu sa vám zobrazí tento obrázok, na ktorom kliknete na políčko "Join now" v krúžku. Vyplníte svoje údaje a potom už len počkáte, kedy vám administrátor povolí prístup. Môže to trvať 1 deň.

Lúčime sa s Ladislavom Feldmárom

V piatok 25. marca sa v Dunajskej Strede konal pohreb Ladislava Feldmára. Lacka, ktorého sme mali veľmi radi a ktorý sa na našich podujatiach často zúčastňoval, mnohí odprevádzali na jeho poslednej ceste. Narodil sa v roku 1946 v obci Vrakúň, ako jedno z prvých povojnových detí. Choroba mu sťažovala život už od útleho detstva. Jeho rodičia urobili všetko v záujme jeho rozvoja. V Dunajskej Strede ukončil špeciálnu základnú školu a v Bratislave sa vyučil za záhradníka. Miloval svojho brata a jeho rodinu. Pohrebný obrad viedol Tibor Haás z Galanty. V mene komunity sa so zosnulým rozlúčil Tibor Kornfeld a v mene rodiny Peter Feldmár. Na pohrebe sa okrem priateľov a známych zúčastnili predstavitelia židovských komunít regiónu, ako aj bratislavský a piešťanský rabín. Podľa slov jeho brata odišiel tak tŕsko, ako žil. Nech odpočíva v pokoji! Spomienku naňho si uchováme... ■

Poplatok za údržbu cintorína

Žiadame tých, ktorí majú rodinu, známych pochovaných na židovskom cintoríne v Komárne, aby podľa možnosti ešte pred začatím jarých prác zaplatili poplatky za ošetrovanie hrobov. Poplatky sa nezmenili: 10 EUR/hrob, v prípade dvojítých hrobov: 17 EUR/hrob. ■

Členské poplatky

Žiadame našich súvercov, aby poukázali, resp. na sekretariáte zaplatili členský poplatok na rok 2016. Poplatok v roku 2016 je nezmenený: 10,- EUR/osoba, študenti, dôchodcovia a nezamestnaní 4,- EUR/osoba. Radi prijme aj vaše dary! ■

Žiadame Vašu podporu

Vážení čitatelia!

Prosíme Vás, aby ste podľa Vašich možností podporovali programy ŽNO v Komárne, ako aj vydávanie Spravodaja, údržbu budov a obnovu cintorína.

Od 1. januára 2008 môžete zasielať peniaze na nasledujúce účty (je možnosť platiť osobne na sekretariáte, ako aj poukázanie peňazí šekom):

Poukázanie peňazí z územia SR:

26384962/0900- Slovenská sporiteľňa alebo
10103804/5200- OTP Slovakia

Poukázanie peňazí zo zahraničia:

Adresa: Židovská náboženská obec v Komárne, Eötvösa 15, 94501 Komárno, Slovenská republika

IBAN: SK060900000000026384962 SWIFT: GIBASKBX
Adresa banky: Slovenská sporiteľňa, Palatínova 33, 94501 Komárno

alebo

IBAN: SK525200000000010103804 SWIFT: OTPVSKBX
Adresa banky: OTP Slovakia, Záhradnícka 10, 94501 Komárno

Ďakujeme!

Krátke správy

✧ Vydávanie Spravodajcu, ŽNO v Komárne a Klub Shalom podporili: Keszegh Mária (Komárno), rodina Izsák (Basel), Jakabovits Dezső (Győr), Bruckner Ibolya (Hurbanovo), Megová Mária (Komárno), MUDr. Hanzlíková Daniela (Komárno a anonymní darcovia. Ďakujeme!

✧ Témou V. katedrového večera Katerdy histórie Pedagogickej fakulty Univerzity Jánoša Selyeho je činnosť rabína Ármina Schnitzera. Organizátormi podujatia sú: vedúci katedry Attila Simo a Mihály Riszovannij.

✧ V máji sa v Nových Zámkoch bude konať mimoriadne zasadnutie predsedníctva Zväzu židovských náboženských obcí na Slovensku. Podrobnosti prinesieme v májovom čísle nášho periodika.

✧ V budove Útluku pokračujú kurzy hebrejčiny: v pondelok pre začiatočníkov a v stredu pre pokročilých. Záujemci o výučbu jazyka sa môžu informovať na adrese kile@menhaz.sk.

Môžete si objednať kôšer pečivo

Kôšer barches a iné pečivá a zákusky – z celkovej ponuky pekárne www.koserpekseg.hu, si môžete objednať najbližšie na piatok 3. júna. Prosíme vás, aby ste objednávky zaslali do stredy 1. júna na adresu kile@menhaz.sk, alebo na telefónne číslo 7731-224. ■

Macesove omrvinky v Komárne

V prvý večer sviatku Pesach sme slávilí séder opäť spoločne. Modlitby na privítanie šabaty sa konali v synagóge, úlohy predmodliaceho sa ujal Mihály Riszovannij. Po Kabalat Šabate viedol aj spoločný večer, počas ktorého sme si rozprávali príbeh úteku z Egypta. V pekne prestretej sále Zoltána Wallensteina sa s tradičnými pr-

vkami séderovej misy oboznámilo takmer päťdesiat návštevníkov, ktorí si pochutnali na kóšer večeri privezenej z Budapešti. Privítali sme aj hostí z Izraela, jeden zo synov výtvarníčky Miriam Neiger-Fleischmannovej nás navštívil aj so svojou rodinou. Jeho slová o tom, aký význam pre nich má návšteva nášho mesta, mnohých prítomných dojali. Darovali našej komunite aj pekný obraz zo Svätej zeme, ktorý umiestnime priamo v sále.

Touto cestou ďakujeme všetkým, ktorí sa podieľali na prípravách a uskutočnení podujatia. ■

PA

Mojshe Grossmann pri hrobe svojej starej mamy

Dňa 7. apríla navštívili náš cintorín hostia z Izraela, ktorých príchod nám ohlásil predseda Židovskej náboženskej obce v Bratislave, Egon Gál. Pán Mojshe Grossmann chcel nájsť náhrobný kameň svojej starej mamy, ktorá podľa jeho vedomostí umrela v roku 1930. Po dlhom

hľadaní sme náhrobok našli. Vyšlo najavo, že stará mama zomrela v roku 1924 vo veku 43 rokov. Zanechala po sebe päť sirôt, medzi nimi aj Mojsheho otca. Vnuka mimoriadne potešilo, že sa pri hrobe svojej starej mamy môže pomodliť a pomník odfotil pre svojho syna. Skutočnosť, že vyše deväťdesiatročný hrob je v dobrom stave a náhrobok stojí, je výsledkom našej práce. Vnuk nechápal len jedno: prečo je na náhrobku uvedené meno jeho starej mamy ako Grossmann Mártonné. Nedokázali sme mu vysvetliť, že je to maďarská špecialita. Stará mama Mojsheho Grossmanna je potomkom majiteľov dodnes existujúceho slávneho bratislavského antikvariátu Steiner. ■

Hostia v Útulku

Príchodom jari môžeme v Útulku privítať čoraz viac hostí. Výtvarníčka **Miriam Neiger Fleischmannová** strávi v Komárne celý mesiac. Mimoriadnou udalosťou bola návšteva jej syna, nevesty a vnukov z Jeruzalema, ktorí sa k nám pripojili na séderovej večeri. Za tému svojej bakalárskej práce na Univerzite Mateja Bela si **Emília Pastierová** zvolila život povojnových židovských komunít na Slovensku. Koncom apríla zavítala do Útulku spolu so svojím otcom a nahrála rozhovor so zástupcami našej náboženskej obce.

Dcéra Šaniho Pasternáka **Nathalie Deutsch** spolu so svojím manželom **Danom Deutschom** a synčekom **Liamom Alexom Deutschom** prišli do Komárna počas Pesachu – navštívili hrob starých rodičov Nathalie a zavítali aj do Útulku. ■

Pochod života 2016

XIV. ročník Pochodu života sa v Budapešti konal 17. apríla popoludní. Tridsaťtisícový dav pochodoval od synagógy v Ulici Dohány až po baziliku Svätého Štefana. Hlavným rečníkom podujatia bol Géza Röhrig, laureát Ceny Lajosa Kossutha, protagonistu oscarového filmu Saulov syn. Na tohtoročnom Pochode života sa zúčastnili viacerí členovia našej komunity – pripomenuli si takto minulosť a slúžia príkladom pre súčasnosť i budúcnosť. ■

Začala sa rekonštrukcia zadnej časti Útulku

V polovici apríla začala rekonštrukcia šiestich miestností v zadnej časti Útulku rozsiahlym búraním. V prvej fáze vyprodukovali majstri šesť kontajnerov stavebného odpadu. V tejto veľmi zanedbanej časti budovy vykonávajú najprv izolačné práce a v polovici júna vymenia elektrické, vodovodné a kanalizačné siete. ■

Otvorili galériu Ľudovíta Felda v Košiciach

Rozhovor s PhDr. Janou Teššerovou

Narodila som sa v Kežmarku, v rodine, ktorá prežila holokaust, mojim rodičom sa podarilo ukryť v Kežmarku. Viac ako 1.100 Židov z Kežmarku bolo deportovaných do koncentračného tábora. Vrátila sa len hrstka. Väčšina z nich emigrovala v roku 1949 do Izraela.

Rodina mojej mamičky bolo mnohočlenná, mamička mala 12 starších súrodencov a množstvo synovcov a neterí, zachránili sa len dvaja bratia, jeden s manželkou a 1,5-ročným dievčatom.

V našej rodine sa dodržiaval židovský život, viedli sme košernú domácnosť pokiaľ to bolo možné, pripomínali sme si židovské sviatky, oslavovali sme Chanuku, sederový večer, môj starší brat mal Bar micva. V roku 1963 bola krásna kežmarská synagóga zbúraná, ostala len malá modlitebňa. Po maturite v Kežmarku som študovala filológiu na Filozofickej fakulte. Štúdium som ukončila v roku 1971, nastúpila som učiť na Gymnázium v Košiciach na Šrobárovej ulici, kde som sa v roku 1993 stala riaditeľkou a funkciu som vykonávala 16 rokov. Momentálne, už ako dôchodkyňa, učím na strednej škole. Mám dve deti, syna Róberta a dcéru Andreu - sú lekári, mám 4 vnúčatá.

V septembri 2015 bola otvorená Galéria Ľudovíta Felda. L. Feld bol známy košický kresliar, prežil útrapy koncentračného tábora Osvienčim, kde bol Mengeleho osobným maliarom, určite sa vďaka tomu aj zachránil. Predstavenstvo ŽNO Košice ma poverilo kurátorstvom tejto galérie. Keďže moja teta bola akademická maliarka, mám k tomuto druhu umenia vrúcny vzťah.

Taktiež sa venujem vzdelávaniu stredoškolskej mládeže, téma mojich prednášok je holokaust, židovské Košice, židovské tradície a sviatky a pod.

Ako, kde a kedy vznikla Galéria Ľudovíta Felda v Košiciach?

Galéria vznikla na podnet pani Silvie Fishbaumovej, pôvodcom z Košíc, ktorá momentálne žije v NY a ako Košičanka má blízky vzťah k maliarovi, bol jej učiteľom kreslenia.

Realizátorom bola ŽNO Košice, ktorá spolu s ÚZ ŽNO v SR výstavbu galérie financovala. Architektkou bola Ing. arch. Julka Kunovská a odborný stavebný dohľad vykonával

Ing. Peter Schwarz. Stavba sa realizovala 4 roky.

Kedy možno navštíviť vašu inštitúciu?

Expozícia je sprístupnená verejnosti každú druhú nedeľu od 14.00 - 17.00 hod., pre skupiny, študentov a hostí aj v iný, vopred dohodnutý, termín.

Aký je v súčasnosti židovský život v Košiciach?

Košice žijú svoj židovský život t. č. bez rabína, chýba nám osoba, ktorá by vzdelávala členov a hlavne deti našej obce, stmelovala členov obce a viedla ich k stretávaniu sa a v rámci možností aj k dodržiavaniu tradícií.

K dispozícii je zrekonštruovaná ortodoxná synagóga na Puškinovej ulici, kde sú bohoslužby už len na Jom kipur a Roš hašana. Synagóga slúži aj na kultúrne podujatia.

V malej modlitebni na Zvonárskej ulici je počas šabat minjan. Funkčná je vynovená jedáleň, s rozvozom stravy pre preživších holokaust.

Aktívne pracujú organizácie B'nai B'rith, Ester a Hidden Child, detský klub ATID sa schádza každú nedeľu, deti sa zúčastňujú na akciách organizovaných ÚZ ŽNO, ako napr. Moadon, Makabiáda, Sarvas, organizuje sa denný detský letný tábor už po tretíkrát. Raz do mesiac prichádza rabín

Miša Kapustin, snaží sa pripravovať deti na bat micva, bar micva a niekedy realizuje prednášky pre dospelých. Pripomíname si sviatky, ako je Chanuka, Pesach, Tu-B'švat a v roku 2017 plánujeme purimový ples.

Rekonštruujú sa zdevastované objekty ŽNO, v súčasnosti prebieha obnova dlaždíc v ortodoxnej synagóge na Zvonárskej ulici a pod. Sociálne sestry sú k dispozícii imobilným a chorým členom našej obce.

Ako vidíte budúcnosť židovskej komunity na Slovensku?

Žiaľ, budúcnosť židovskej komunity na Slovensku nie je veľmi optimistická. Na Slovensku je stále menej občanov židovského pôvodu, mládež študuje väčšinou v zahraničí. Naša - povojnová - generácia je menej aktívna a nezúčastňuje sa na židovskom živote, nezúčastňuje sa na bohoslužbách a nedodržiava židovské tradície. Ozaj neviem, či je ešte možné zmeniť tento neutešený stav.

Aké plány chcete realizovať v galérii?

Galéria sa v budúcnosti stane súčasťou Kultúrneho centra L. Felda. Pripravuje sa výstava Košice očami Ľudovíta Felda. Spolu s Východoslovenským múzeom v Košiciach sa v budúcom roku 2017 pripravuje expozícia obrazov Leopolda Horowitza pri príležitosti 100. výročia úmrtia majstra. V areáli synagógy sa chystá inštalácia sochy L. Felda pri príležitosti 25. výročia jeho úmrtia. ■

